

KRITIKA

Še tišji izdih

ODER

Nejc Gazvoda: Tih vdih**Režiser: Nejc Gazvoda****Mestno gledališče ljubljansko**

✂ Rok Bozovičar

Čeprav svet predstave Tih vdih naseljuje konkretne osebnosti konkretnih problemov konkretnega konteksta sedanosti, je glavna določujoča nit uprizoritve neulovljiv, skoraj klimatski občutek. Potlačeno nezadovoljstvo, ki ga specifična problematika – brezperspektivnost, ekonomska negotovost in z njo povezana eksistenčna neavtonomnost – vpisuje v življenja vse manj mlade generacije. Tiste, ki je zavedanje minljivosti in nepremakljivih obetov prihodnosti preoblikovala v življenjski slog. Vendar besedilo **Nejca Gazvode** (tudi režiser uprizoritve) ne krene iz generacijskega diskurza, temveč sliko enotne anksiozne družbene situacije vpelje kot ekstrakt, ki se zrcali skozi družinsko zgodbo.

Srečanje vdove Katarine in njenih treh otrok ni ustaljeni družinski ritual, saj vsi vijugajo po ločenih poteh, ki se le redko dotaknejo, čeprav nekateri od njih živijo skupaj. Dramatik Gazvoda vešče razvije razloge mimobežnosti likov in njihovega trka, dovršeno vpeljuje drobce njihovih osebnosti in življenj, v stereotipnih položajih razkriva karakterne podrobnosti, nelagodnosti in zaplete, v glavnem povezane s soočanjem z izgubo: očeta, partnerja, zaposlitve, mladosti, idea-

lov... Osnovno dramsko linijo družinskega srečanja na enem koncu uokvirja začetna materina želja po idealiziranem družinskem portretu, medtem ko vmesni in končni časovni izstopi nakazujejo še drugi pogled, v prihodnost – zgodbo pravzaprav poda in sklene najmlajša hči Tamala (**Lara Wolf**). Vmesne smeri odrskega dogajanja režiser Gazvoda (dramaturginja **Eva Mahkovic**) tekoče vodi z nevpadljivimi mizanscenami, prehodi med osrednjim dnevnim prostorom in kuhinjskim omizjem v ozadju (scenograf **Darjan Mihajlovič Cerar**). Način igralskega izraza sledi konvenciji vsakdanjega, zasilno poimenovanega kot odrski »naturalizem«, ki zasedbi očitno ustreza, saj se igrivo znajdejo v dobronamerni gostobesednosti (**Matej Puc**), v cigarete in pivo potopljenem zagrenjenem cinizmu (**Jure Henigman**) ter humorni banalnosti (**Tjaša Železnik**), kot tudi v bolj patetični trpkosti (**Mirjam Korbar**) in ganljivem priznanju lastne nepomembnosti (**Ajda Smrekar**), s katerimi plastično oblikujejo svoje vloge.

Kako torej, da Tih vdih brez očitnih ali motečih zdrsov o družinskih odnosih, generacijski zataknjenosti in družbenih perspektivah vseeno pove tako malo? Da še kar vztraja v posplošeni sliki nemoči, kjer se stagnacija, pogojena s finančno krizo, vleče že desetletje? Da izbruh nezadovoljstva in priznanje lastne neizpoljenosti zakrije s sklepnim izstopom iz utesnjujočega družinskega in družbenega okvirja (Tamala ostane ne-travmatizirana), a pogojev te spremembe ne pojasni? Če odgovor tiči v sprejetju

avtentičnega sebstva in umetnosti kot (od)rešitvi – Tamala študij medicine zamenja za vizualno umetnost –, je pravzaprav osladen in estetizirane vsakdanjosti Tihega vdiha ne popelje dlje od pomirjujoče identifikacije s stanjem stvari: »Ampak... zdej smo še... neki smo.« Na ta način odrska podvojitev generacijske stvarnosti računa le na prepoznanje, ki gledalca vzpostavi kot čuteči, razumevajoči subjekt, istočasno pa ga distancira od njegove konkretne dejanskosti – uprizoritev tako učinkuje kot prijeten sedativ. x

Dramatik Gazvoda vešče razvije razloge mimobežnosti likov in njihovega trka, dovršeno vpeljuje drobce njihovih osebnosti in življenj, v stereotipnih položajih razkriva karakterne podrobnosti, nelagodnosti in zaplete, v glavnem povezane s soočanjem z izgubo.

Način igralskega izraza sledi konvenciji vsakdanjega zasilno poimenovanega kot odrski »naturalizem«, ki zasedbi očitno ustreza. Besedilo Nejca Gazvode, tudi režiserja uprizoritve, ne krene iz generacijskega diskurza, temveč sliko enotne anksiozne družbene situacije vpelje kot ekstrakt, ki se zrcali skozi družinsko zgodbo.